

ΠΠ-ΒΚΠ

ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ
ΕΛΛΗΝΙΣΤΙΚΗΣ ΠΟΙΗΣΗΣ

επιλογή κειμένων – σχόλια

Neil Hopkinson

Μετάφραση: Άννα Τάτσι

Εύδοξος

ΜΕΤΑΙΧΜΙΟ

Neil Hopkinson (επιλογή κειμένων - σχόλια), *Ανθολογία Ελληνιστικής Ποίησης*
Πρώτη έκδοση Σεπτέμβριος 2006

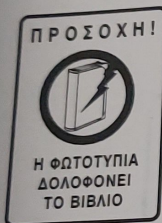
Τίτλος πρωτοτύπου *A Hellenistic Anthology*, selected and edited by Neil
Hopkinson, Cambridge University Press, 1999

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ - ΔΙΟΡΘΩΣΗ ΚΕΙΜΕΝΟΥ Αγγελική Λάλου
ΜΑΚΕΤΑ ΕΞΩΦΥΛΛΟΥ Χρύσα Συριανόγλου
Στο εξώφυλλο: Αγαλμα ελληνιστικής περιόδου, Αρχαιολογικό Μουσείο Σμύρνης

© 1988, Cambridge University Press
© 2005, Εκδόσεις **ΜΕΤΑΙΧΜΙΟ** (για την ελληνική γλώσσα)

ISBN 960-375-919-8

ΒΟΗΘ. ΚΩΔ. ΜΗΧ/ΣΗΣ 3919
Κ.Ε.Π. 929, Κ.Π. 6083

Το παρόν έργο πνευματικής ιδιοκτησίας προστατεύεται κατά τις διατάξεις του Ελληνικού Νόμου (Ν. 2121/1993 όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει σήμερα) και τις διεθνείς συμβάσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Απαγορεύεται απολύτως η άνευ γραπτής άδειας του εκδότη κατά οποιοδήποτε μέσο ή οποιονδήποτε τρόπο αντιγραφή, φωτοανατύπωση και εν γένει αναπαραγωγή, εκμίσθωση ή δανεισμός, μετάφραση, διασκευή, αναμετάδοση στο κοινό σε οποιαδήποτε μορφή (ηλεκτρονική, μηχανική ή άλλη) και η εν γένει εκμετάλλευση του συνόλου ή μέρους του έργου.

Εκδόσεις **ΜΕΤΑΙΧΜΙΟ**

Ιπποκράτους 118, 114 72 Αθήνα

τηλ.: 211 3003500, fax: 211 3003562

<http://www.metaixmio.gr> • e-mail: metaixmio@metaixmio.gr

Κεντρική διάθεση

Ασκληπιού 18, 106 80 Αθήνα

τηλ.: 210 3647433, fax: 211 3003562

Βιβλιοπωλεία **ΜΕΤΑΙΧΜΙΟ**

- Ασκληπιού 18, 106 80 Αθήνα
τηλ.: 210 3647433, fax: 211 3003562
- Πολυχώρος, Ιπποκράτους 118, 114 72 Αθήνα
τηλ.: 211 3003580, fax: 211 3003581
- Ολύμπου 81, 546 31 Θεσσαλονίκη
τηλ.: 2310 260085

QMSCERT* No 04/1230/279
QMSCERT* No 04/1230/279.1

Π Ε
Πρόλογος

Συντομογραφίες

Χάρτες

Εισαγωγή

1. Το πλαίσιο

2. Αλεξάνδρεια

3. Η ελληνιστική ποίηση

Κριτικό Υπόμνημα

ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ ΕΛΛΗΝΙΣΤΙΚΗΣ ΠΟΙΗΣΗΣ

I-IV ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ

V ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ

VI-VII ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΣΜΥΡΝΗΣ

VIII ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ

IX-XII ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ

XIII ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ

XIV ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ

ΣΧΟΛΙΑ

I-IV

Καλλίμαχος

Ο Καλλίμαχος (περ. 305 – περ. 240 π.Χ.), γιος του Βάττου, ο πιο νεωτεριστής, ο πιο μαχητικός και ιστορικά ο πιο σημαντικός ποιητής της ελληνιστικής περιόδου, γεννήθηκε στην Κυρήνη και πήγε νεαρός άνδρας στην Αλεξάνδρεια, όπου εργάστηκε ως δάσκαλος. Αργότερα βρήκε δουλειά στη Βιβλιοθήκη (σ. 23-5) και συνέταξε τους Πίνακες, έναν κατάλογο 120 τόμων με όλα τα έργα της Βιβλιοθήκης, πεζά και ποιητικά (Pfeiffer, HCS 127-34). Φαίνεται πιθανό το τεράστιο αυτό έργο να ήταν κάτι περισσότερο από ένας απλός κατάλογος: ο Καλλίμαχος πιθανότατα ασχολήθηκε με τις βιογραφίες των συγγραφέων και με ζητήματα αυθεντικότητας και αυτό με τη σειρά του σήμαινε τη χρήση υφολογικών και άλλων κριτηρίων για τη διαμόρφωση μιας αξιόπιστης άποψης για τη χρονολόγηση και την πατρότητα ενός έργου. Προϊόν της άοκνης μελέτης του Καλλίμαχου για τους Πίνακες ήταν μια σειρά πραγματειών σε πεζό λόγο (όλες πλέον χαμένες), που περιλάμβαναν τα: *Περὶ ἀγώνων*, *Περὶ ἀνέμων*, *Βαρβαρικά νόμιμα*, *Ἐθνικὲς ὀνομασίες*, *Ἱστοριῶν παραδόξων συναγωγή* (μια συλλογή αξιοθαύμαστων γεγονότων), *Μηνῶν προσηγορίαι κατὰ ἔθνος καὶ πόλεις*, *Κτίσεις νήσων καὶ πόλεων καὶ μετονομασίαι*, *Περὶ νυμφῶν καὶ Περὶ ὀρνέων* (απ. 403-59). Ενώ συγκροτούσε αυτά τα έργα κατάταξης σχετικά με την τοπογραφία, την εθνογραφία, τη φυσική ιστορία, τη γλώσσα και την ετυμολογία, ο Καλλίμαχος παράλληλα είχε μια ποιητική και εντυπωσιακά πρωτότυπη ποιητική παραγωγή. Αναβιώνοντας και «εκσυγχρονίζοντας» παλιά ποιητικά είδη και μετρικές φόρμες για πολύ καιρό ξεχασμένες· χρησιμοποιώντας την ευρυμάθειά του για να

ρίξει νέο φως στα μυθολογικά και ιστορικά θέματα που πραγματευόταν· πειραματιζόμενος, τέλος, με καινούργιους μετρικούς, γλωσσικούς και θεματολογικούς συνδυασμούς – με αυτά τα μέσα κατόρθωσε να δημιουργήσει ένα πρωτότυπο, ευφύες, σύνθετο, συνειδητά «λογοτεχνικό» είδος στίχου, στο οποίο ποίηση και μάθηση ήταν άρρηκτα συνδεδεμένα. Τα σπουδαιότερα έργα του περιλάμβαναν:

Αἴτια (απ. 1-190· SH 238-77), ένα επικού μεγέθους ελεγειακό ποίημα σε τέσσερα βιβλία για τις «αιτίες»/«προελεύσεις» ονομάτων, εθίμων, μελετών, κτλ.: βλ. σ. 105-7.

Ἰαμβοὶ (απ. 191-225), μια συλλογή από 13 ποιήματα σε διάφορα μέτρα (ιαμβικό, χωλιαμβικό, επωδικό) δημιουργικά προσαρμοσμένα από το έργο του Ιππώνακτα, ενός ἰώνα ποιητή του 6ου αιώνα, που έγραφε σκαμπρόζικα ανέκδοτα και λιβέλους (βλ. σ. 295). Τα θέματα, η έκταση και η διάλεκτος των ποιημάτων αυτών ποικίλλουν και η συνολική εντύπωση είναι αυτή ενός πρόχειρου συμφύρματος. Στα θέματα περιλαμβάνονται μύθοι, λίβελοι, επίνικια και μια περιγραφή του αγάλματος του Δία στην Ολυμπία, που είχε φιλοτεχνήσει ο Φειδίας· η συλλογή άρχιζε και τελείωνε με ποιήματα πολεμικής σε λογοτεχνικά ζητήματα (βλ. σ. 109). Σημαντικά αποσπάσματα των Ἰαμβων σώζονται σε πάπυρο¹.

Ἕγνοι, ἔξι τον αριθμό, το μοναδικό εκτενές έργο του Καλλίμαχου που σώζεται ολόκληρο: βλ. σ. 139.

Λυρικά ποιήματα (απ. 226-9), που περιλαμβάνουν την Ἐκθέωσιν Ἄρσινος, ένα παρηγορητικό αυλικό ποίημα σε αρχεβούλειο μέτρο, που γράφτηκε μετά το θάνατο της συζύγου του Πτολεμαίου το 270 π.Χ.

Ἐκάλη (απ. 230-377· SH 280-91), ένα ποίημα, χιλίων περίπου εξάμετρων στίχων, που έδωσε μια νέα διάσταση σε έναν παλιό μύθο. Ο Θησέας, πηγαίνοντας να σκοτώσει τον άγριο ταύρο του Μαραθώνα, βρήκε καταφύγιο από τη βροχή στην καλύβα μιας φτωχής γριάς γυναίκας, της Εκάλης. Επιστρέφοντας για να την ευχαριστήσει αφού είχε εκτελέσει την αποστολή του, ανακάλυψε ότι είχε πεθάνει· προς τιμήν της ίδρυσε τον αττικό δήμο της Εκάλης και ένα ναό αφιερωμένο στον Δία Εκαλέα. Το ποίημα, επομένως, τελείωνε με ένα αίτιον· φαίνεται όμως πως η έμφα-

1. Βλ. A. Kerkhecker, *Callimachus' book of Iambi*, Oxford 1999.

ση δεν δινόταν σε
αλλά στη διανυκ
που του ετοιμάσ
αποσπάσματα τ
προμέρειες της τ
Βιργιλίου και τ
(Μετ. 8.624-72)

μας δίνουν μια
έργου. Βλ. Α. 1

Ἰβις (απ. 3)

ελεγειακά μέτ
το ψευδώνυμ

βρόμικες συν

είναι μίμηση

Σωσιβίο

μέτρα, ένας

Επιγρά

Τραγω

ούτε ένα α

Βιβλιο

53. Γενικ

John Fer

Τα Αἴτ

Καλλι

σεις»

τολογ

ποίη

(4.00

τραγ

«συ

κά

ση δεν δινόταν σε αυτό ούτε στην ηρωική πάλη του Θησέα με τον ταύρο, αλλά στη διανυκτέρευσή του στο σπίτι της Εκάλης – στο απλό γεύμα που του ετοίμασε και στη φλύαρη συζήτησή της. Σώζονται σημαντικά αποσπάσματα του ποιήματος, όχι όμως αρκετά για να δώσουν τις λεπτομέρειες της πραγμάτευσης του Καλλίμαχου. Το *Motetum* του ψευδο-Βιργιλίου και το επεισόδιο της Βαυκίδας και του Φιλήμονα στον Οβίδιο (Μετ. 8.624-724), που και τα δύο έχουν ως άμεση πηγή τους την Έκκλη, μας δίνουν μια ιδέα για το ποιος πρέπει να ήταν ο γενικός τόνος του έργου. Βλ. A. S. Hollis, *Callimachus. Hecale*, Oxford 1990.

Ίβις (απ. 381-2), ένα σύντομο υβριστικό ποίημα, ίσως γραμμένο σε ελεγειακά μέτρα, που χλεύαζε έξυπνα έναν εχθρό που αποκαλείται με το ψευδώνυμο Ίβις (από το όνομα του πτηνού, που είναι γνωστό για τις βρόμικες συνήθειές του). Ο σωζόμενος *Ibis* του Οβιδίου φαίνεται πως είναι μίμηση παρά μετάφραση.

Σωσιβίου νίκη (απ. 384), μια επινίκια ωδή γραμμένη σε ελεγειακά μέτρα, ένας πρωτότυπος συνδυασμός.

Επιγράμματα, σε ποικίλα μέτρα – βλ. σ. 308.

Τραγωδίες, κωμωδίες και σατυρικά δράματα. Από αυτά δεν σώζεται ούτε ένα απόσπασμα.

Βιβλιογραφία: Κείμενο: R. Pfeiffer, *Callimachus*, τόμ. 2, Oxford 1948-53. Γενικά: Pfeiffer, *HCS* 123-52· Fraser *passim*· *CHCL* I 549-70, 815-17· John Ferguson, *Callimachus*, Boston 1980.

I

Τα *Αίτια*, το εκτενέστερο και πιο γνωστό στα αρχαία χρόνια ποίημα του Καλλίμαχου, ασχολούνται χωρίς σύστημα με τις «αιτίες» ή «προελεύσεις» διάφορων πλευρών των εθίμων, της τελετουργίας και της ονοματολογίας από ολόκληρο τον ελληνικό κόσμο – μια απόλυτη συνένωση ποίησης και μάθησης. Επρόκειτο για ένα επικών διαστάσεων ποίημα (4.000-6.000 στίχους;) γραμμένο σε ελεγειακά μέτρα, ένα «μοναδικό τραγούδι», το οποίο δεν ήταν ούτε ηρωικό ως προς το θέμα του ούτε «συνεχόμενο» (3-4), αλλά γραμμένο σε επεισόδια. Σώζονται σημαντικά αποσπάσματα σε πάπυρο, τα περισσότερα από τα οποία είναι πολύ

VI-VII

Άρατος

Ο Άρατος (τέλη 4ου - μέσα 3ου αιώνα π.Χ.) γεννήθηκε στους Σόλους της Κιλικίας, σπούδασε στη στωική σχολή του Ζήνωνα στην Αθήνα και πέ-
 ρασε το μεγαλύτερο μέρος της ζωής του ως μέλος του λογοτεχνικού κύ-
κλου που είχε συγκεντρώσει στην αυλή του στην Πέλλα ο Αντίγονος Γο-
 νατάς, βασιλιάς της Μακεδονίας (βλ. σ. 18). Εξέδωσε την *Όδύσσεια* και
 συνέθεσε ύμνους, επιγράμματα, μία συλλογή σύντομων αποσπασμάτων
 με τίτλο Κατὰ λεπτόν και διδακτικά ποιήματα για τη φαρμακολογία και
 την ανατομία. Το μόνο του έργο που μας σώζεται είναι τα *Φαινόμενα*,
 το οποίο ασχολείται με τους αστερισμούς και τα σημάδια του καιρού -
πώς να τα αναγνωρίζουμε και τι προμηνύουν. Οι πληροφορίες που συλ-
 λέγονται στην ενότητα με τους αστερισμούς (19-757) βασίζονται σε με-
 γάλο βαθμό σε ένα πεζό έργο με τίτλο *Φαινόμενα* του διάσημου αστρο-
 νόμου του 4ου αιώνα Ευδόξου· το μετεωρολογικό μέρος (758-1154) έχει
 σχέση με την εκτενή πραγματεία του ψευδο-Θεοφράστου *Περί σημείων*.
 Αρχετοί ποιητές, συμπεριλαμβανομένου, όπως πίστευαν, και του Ησιό-
 δου (*Αστρονομία*, αποσπάσματα 288-93), είχαν ήδη γράψει διδακτική
 ποίηση με θέμα την αστρονομία. Πρέπει μάλλον να υποθέσουμε ότι η
 πρωτοτυπία του Αράτου συνίστατο στο ότι εξαρτιόταν ολοφάνερα από
 τα καλύτερα πεζά έργα του καιρού του που ασχολούνταν με το θέμα -
 με άλλα λόγια, κατόρθωνε να μεταφέρει με ακρίβεια τεχνικά ζητήματα
 χωρίς να καταφεύγει σε τεχνική ορολογία. Πρωτότυπη, εξάλλου, ήταν
 και η προσέγγισή του στο στωικισμό. Ο βαθμός στον οποίο τα *Φαινό-*
μενα είναι επηρεασμένα από τη στωική διδασκαλία έχει συζητηθεί πολύ.
 Εκτός από το προοίμιο (1-18: βλ. παρακάτω) φαίνεται πως ελάχιστα
 πράγματα υπάρχουν που θα μπορούσαν να χαρακτηριστούν ότι απηχούν
 στωικές αντιλήψεις· και όσοι υποστηρίζουν ότι τα *Φαινόμενα* είναι μια
 ολοκληρωμένη προσπάθεια να αναδειχθεί η φύση μιας ευμενούς θεότη-
 τας, που βρίσκεται μέσα στο καθετί στον κόσμο των στωικών, βασίζο-
 νται σε μάλλον ανίσχυρες αποδείξεις - ο Δίας είναι, άλλωστε, παραδο-
 σιακά ο θεός του ουρανού, όπως και στη βασική θεωρία των στωικών.

Η γλώσσα του Αράτου είναι κατά βάση ομηρική· αλλά το ποίημα

οφείλει πολλά ως προς τη διάρθρωση και τη σύλληψη στον Ησιόδο (μολονότι η χαμένη Αστρονομία του ψευδο-Ησιόδου μάς εμποδίζει να καταλήξουμε με σιγουριά στο συμπέρασμα αυτό). Τα Φαινόμενα μπορούν να χαρακτηριστούν ως μια απόπειρα να αναγεννηθεί και να εκσυγχρονιστεί η ησιόδεια ποίηση. Παρουσιάζονται ως μια χρηστική πραγματεία για ναυτικούς και αγρότες και στους μεταγενέστερους αιώνες γνώρισαν μεγάλη επιτυχία ως πρακτικό εγχειρίδιο αστρονομίας (το μαρτυρεί ο μεγάλος αριθμός των σωζόμενων αρχαίων σχολιασμών). Ωστόσο, μπορεί να αμφισβητηθεί το κατά πόσον ήταν πρόθεση του Αράτου να συγγράψει ένα τέτοιο εγχειρίδιο. Ο έμμετρος λόγος είχε προ πολλού αντικατασταθεί από τον πεζό ως το μέσο για τα τεχνικά έργα. Φαίνεται πιθανότερο ότι τα Φαινόμενα είναι άλλη μια απόπειρα της ελληνιστικής εποχής για τον «εκσυγχρονισμό» ενός παλιότερου λογοτεχνικού είδους, αντίστοιχη από την άποψη αυτή με την πραγμάτευση, για παράδειγμα, του ύμνου από τον Καλλίμαχο και του έπους από τον Απολλώνιο. Το ποίημα είναι πράγματι φαινομενικά χρηστικό, θυμίζοντας σε ύφος τα «διδασκτικά» μέρη από το Έργα και Ημέραι· έχει καταδειχθεί πως τα μέτρα του Αράτου έχουν σημαντικές ομοιότητες με εκείνα του Ησιόδου· και η persona του ποιητή –σοβαρή, «προφητική», προτρεπτική, πάντα να φροντίζει για το όφελος του αναγνώστη– θυμίζει το Έργα και Ημέραι. Αλλά αυτά τα «ησιόδεια» χαρακτηριστικά κάνουν απλώς πιο έντονες τις διαφορές ως προς το λογοτεχνικό περιβάλλον του καθενός από τους δύο ποιητές. Του Αράτου η γραφή είναι μοντέρνα με συνειδητά αρχαϊκό ύφος· και υπάρχει αντιστοίχως μια αντίθεση ανάμεσα στο κατ' επίφαση ποιητικό κοινό των ναυτικών και των αγροτών και στους διανοούμενους λογίους, στους οποίους στην πραγματικότητα απευθυνόταν. Ο Αράτος είναι πολύ σαφής σε ό,τι αφορά τους λογοτεχνικούς του δεσμούς. Στα Φαινόμενα υπάρχει μία ακροστιχίδα που σχηματίζει τη λέξη λεπτή (783-7). (Για τη χρήση του λεπτός ως βασικού όρου στην «Καλλιμάχειο» αισθητική βλ. σ. 27, 112· και πρβλ. τη συλλογή του Αράτου Κατά λεπτόν.) Σε ένα επίγραμμα ο Καλλίμαχος επαινεί τα Φαινόμενα ως ησιόδεια στο χαρακτήρα και καταλήγει με τα λόγια χαίρετε, λεπταί / ρήσιες, Άρήτου σύμβολον άγρυπνής, «Χαίρετε, λεπτεπίλεπτες φράσεις, σημάδι της ξαγρύπνιας του Αράτου» – μια πνευματώδης αμφισημία, αφού η άγρυπνή του Αράτου δεν οφειλόταν στην παρατήρηση των άστρων αλλά στο ότι «έκαιγε τη

λάμπα» καθώς
HE 1297-1300
93 (1990) 282-

Πολλοί σύ-
παστικά. Οι α-
με κομψή γρα-
ση γενικά και
γήσουμε τις
απολάμβανα
ρές της ποιη-
πνες λύσεις
ένα ξεκάθαρο
(2) Με την
άνθρωποι γ
ρανίων σω
με βάση τ
ταξίδια το
κάτι σημα

Σώζον
Φαινομέν
μανικό (1
λιος στα
Γεωργ. 1
μετεωρο
Βιβλιογρ
Martin,
Callimac
CJ61 (1
158-70
επίσης
«Aratu
Hesiod
in Hel

λάμπα» καθώς επεξεργαζόταν το εκλεπτυσμένο ποίημά του (AP 9.507-HE 1297-1300 = Καλλ. 56· 27 Pf.· OCT 1402-5). Βλέπε P. Bing, *HSCP* 93 (1990) 282-5 και σχόλιο 410.

Πολλοί σύγχρονοι μελετητές θεωρούν τα Φαινόμενα διόλου συναρπαστικά. Οι αρχαίοι μελετητές θεωρούσαν το ποίημα ένα αριστούργημα με κομψή γραφή. Δύο παράγοντες, που ο ένας αφορά τη διδακτική ποιήσῃ γενικά και ο άλλος την αστρονομία ειδικότερα, μας βοηθούν να εξηγήσουμε τις διαφορετικές αυτές αντιδράσεις. (1) Οι αρχαίοι μελετητές απολάμβαναν και εκτιμούσαν, για δικούς τους λόγους, τις τυπικές πλευρές της ποιητικής – τον κομψό στίχο, την εκλεπτυσμένη έκφραση, τις έξυπνες λύσεις σε δύσκολα προβλήματα παρουσίασης. Ο Άρατος συνέθεσε ένα ξεκάθαρο και καλοδουλεμένο ποίημα για ένα τεχνικά δύσκολο θέμα. (2) Με την απουσία των ρολογιών και του τεχνητού φωτισμού οι απλοί άνθρωποι γνώριζαν πολύ περισσότερα για τις αέναες μεταβολές των ουρανίων σωμάτων. Στα αρχαία χρόνια οι άνθρωποι υπολόγιζαν την ώρα με βάση τον ήλιο, προσανατολίζονταν με τα αστέρια και κανόνιζαν τα ταξίδια τους έτσι ώστε να συμπίπτουν με την πανσέληνο. Οι ουρανοί ήταν κάτι σημαντικό και ταυτόχρονα ασκούσαν διαρκώς γοητεία.

Σώζονται μεγάλα αποσπάσματα μιας εξάμετρης μετάφρασης των Φαινομένων από τον Κικέρωνα και ολόκληρες διασκευές από τον Γερμανικό (1ος αιώνας μ.Χ.) και τον Αβιένιο (4ος αιώνας μ.Χ.). Ο Βιργίλιος στα Γεωργικά του χρωστά πολλά στον Άρατο, τόσο άμεσα (π.χ. Γεωργ. 1.351-460 < Φαιν. 758-1152) όσο και έμμεσα μέσω ενός χαμένου μετεωρολογικού ποιήματος του Βάρρωνα του Ατακινού.

Βιβλιογραφία: Εκδόσεις με μετάφραση: D. A. Kidd, Cambridge 1997· J. Martin, Budé, Paris, 2 τόμ., 1998. Μεταφράσεις: G. R. Mair, Loeb *Callimachus: Hymns*, 1921. Γενικά: W. Sale, «The popularity of Aratus», *CJ* 61 (1965-6) 160-4· H. N. Porter, «Hesiod and Aratus», *TAPhA* 77 (1946) 158-70 (μέτρο)· E. J. Kenney, *CR* n.s. 29 (1979) 71-3 (στωικισμός). Βλ. επίσης G. O. Hutchinson, *Hellenistic poetry*, Oxford 1988, 214-36· P. Bing, «Aratus and his audiences», *MD* 31 (1993) 99-109, C. Fakas, *Der hellenistische Hesiod*, Wiesbaden 2001· M. Fantuzzi & R. Hunter, *Tradition and innovation in Hellenistic poetry*, Cambridge 2004, 224-45.

στικού» ουσιαστικού (πρβλ. Ησιόδου φερέοικος = «σαλιγκάρι» κτλ.):
πρβλ. Gow στον Θεόκρ. 4.44 κ.ε.

351-3[485-7] Με μια συνηθισμένη ελληνιστική έλλειψη ο Νίκανδρος μας αφήνει να καταλάβουμε (ή να θυμηθούμε) ότι το φίδι είναι φύλακας μιας πηγής.
351[485] γωλειοῖσι: ο Νίκανδρος χρησιμοποιεί και το γωλε(ι)ός και το φωλε(ι)ός για τη «φωλιά». Καμία από τις δύο λέξεις δεν μαρτυρείται πριν από τον Αριστοτέλη.

355[489] ἐξότε = ἐξ οὔ. φλόον = φλοιόν.

356[490] περί... ὀπάζει: στην κυριολεξία «προσέχει, παρακολουθεί». Το ρήμα απαντά μόνο μία φορά αλλού, Νίκ. Ἄλεξ. 270, για το φλοιό που περιβάλλει ένα καρύδι. Εδώ επιτείνει την εικόνα του φλόου του στ. 355: το φίδι αποβάλλει το παλιό του δέρμα, αλλά οι θνητοί βρίσκονται εγκλωβισμένοι στα ρυτιδιασμένα γηρατειά. Για την έκφραση (μόνο) πρβλ. Ἰλ. Θ 103 (ο Διομήδης στον Νέστορα) σὴ δὲ βίη λέλυται, χαλεπὸν δέ σε γῆρας ὀπάζει.

357[491] βρωμήτορος: άλλη μια «περίφραση» (πρβλ. σχόλιο 349). οὐλομένη θήρ: στο στ. 353 το θήρ ήταν αρσενικό· εδώ όμως, καθώς πλησιάζουμε στο τέλος του αἰτίου, το γένος του εξομοιώνεται με το γένος της διψάδος.

358[492] ἀμυδροτέρησιν «μάλλον αδύναμες», χωρίς την πραγματική σημασία του συγκριτικού. Πρβλ. σχόλιο 334-5. ἰάπτει: κυρ. «<το> εκσφενδονίζει» στο θύμα.

IX-XII

Θεόκριτος

Για τη ζωή του Θεόκριτου δεν γνωρίζουμε τίποτα με βεβαιότητα. Γεννήθηκε στις Συρακούσες της Σικελίας, ίσως γύρω στο 300 π.Χ.· μπορεί να είχε ζήσει για ένα χρονικό διάστημα στο νησί της Κω στο Αιγαίο· και φαίνεται ότι είχε επωφεληθεί από την πατρωνία του Πτολεμαίου του Φιλάδελφου ενώ διέμενε είτε στην Κω (γενέτειρα του Πτολεμαίου) είτε στην ίδια την Αλεξάνδρεια. Τα λιγοστά χρονολογούμενα έργα του ανήκουν στην περίοδο του 270 π.Χ. Αντίθετα με τους περισσότερους ποιητές του καιρού του, φαίνεται πως δεν υπήρξε ούτε επαγγελματίας λόγιος ούτε

κριτικός. Είναι σαφές πως ήταν ένας από τους πρώτους που εκπροσώπησαν το σύντομο, λεπτοδουλεμένο ποίημα.

Εκτός από είκοσι επτά επιγράμματα και την περίεργη Σύριγγα (βλ. σ. 222), τριάντα επονομαζόμενα Ειδύλλια (όρος σκοτεινής προέλευσης) αποδίδονται στον Θεόκριτο στα μεσαιωνικά χειρόγραφα. Από αυτά, τα οκτώ θεωρούνται κατά γενική ομολογία ψευδεπίγραφα (τα υπ' αριθμόν 8, 9, 19, 20, 21, 23, 25 και 27). Τρία από τα γνήσια ποιήματα είναι γραμμένα σε αιολικά μέτρα και διάλεκτο κατά μίμηση της Σαπφούς και του Αλκαίου (βλ. σ. 217). Τα υπόλοιπα δεκαεννιά είναι σχετικά σύντομα εξάμετρα ποιήματα (μεταξύ 37 και 223 στίχων) γραμμένα ως επί το πλείστον σε δωρική διάλεκτο. Τέσσερα είναι «επύλλια» (βλ. σ. 250) με μυθικά θέματα, που πραγματεύονται εν συντομία και με πρωτοτυπία ιστορίες του παρελθόντος: δύο από αυτά επεξεργάζονται ξανά με κριτική διάθεση συνεχόμενα επεισόδια από τα Άργοναυτικά του Απολλώνιου (Ειδ. 13 ~ Άργ. 1.1187-357· Ειδ. 22.27-134 ~ Άργ. 2.1-97). Δύο από τα Ειδύλλια είναι εγκώμια (το 16 για τον Ιέρωνα Β' τον Συρακούσιο, το 17 για τον Πτολεμαίο Φιλάδελο). Για τα υπόλοιπα οι γενικεύσεις είναι περιορισμένες, επειδή τα ποιήματα σκόπιμα ποικίλλουν σε δομή, ύφος, θέμα και σκηνικό. Ένας σημαντικός αριθμός από αυτά είναι «μιμητικά» (βλ. σ. 139), και παρουσιάζουν μονολόγους, τραγούδια και συζητήσεις. Τα περισσότερα ασχολούνται με τους χωρικούς: πρόκειται για τα λεγόμενα «βουκολικά» ειδύλλια, που διαμορφώνουν μια πολύ διαφορετική υποομάδα μέσα στο έργο του Θεόκριτου.

Ο Θεόκριτος είναι περισσότερο γνωστός ως ο ευρετής της βουκολικής ποίησης. (Οι μελετητές που είναι απρόθυμοι να του αναγνωρίσουν πρωτοτυπία δεν έχουν καταφέρει να προσδιορίσουν σημαντικούς λογοτεχνικούς προκατόχους.) Το τραγούδι εμφανίζεται ευρέως σε όλα τα βουκολικά έργα και πιθανόν ο Θεόκριτος να ξεκίνησε να παρουσιάζει σε εξάμετρα μερικά από τα τυπικά χαρακτηριστικά των πραγματικών βουκολικών ασμάτων (π.χ. συμμετρική επανάληψη και «συγκεφαλαιωτική» απάντηση). Παρόλο που η λογοτεχνική του δωρική διάλεκτος είναι ένα τεχνητό αμάλγαμα τύπων και όχι μια προσπάθεια να αναπαραγάγει την ομιλία κάποιας περιοχής, ο Θεόκριτος μπορεί να εμπνεύστηκε να τη χρησιμοποιήσει επειδή στη δωρική διάλεκτο μιλούσαν στην πραγματικότητα οι σικελοί βοσκοί. Μια άλλη πιθανότητα είναι ότι επηρεάστηκε από τους μίμους του σικελού Σώφρονα του 5ου αιώνα (βλ. σ. 292). Οπωσδήποτε η βουκολική ποίηση έχει ελάχιστα

στη σχέση με τα είδη λεκτο (π.χ. χορική κριτου είναι γραμμέ

Ο σπουδαίος βο του που δεν μόρε πτίων που τους έβλ ταμού (Φύλαρχος, ρουσιάζει παρόμο τικό τοπίο έξω α απεικόνιση της ζα υπαίθρου τα περ χουν σκέψεις για θρωπο και τη φύ κοινό αστών, πο σμό αγροτικής α Οι λογοτεχνικοί μεσα στους απλ Βιβλιογραφία: ε λιασμοί: A. S. F. Γενικά: CHCL I and myth in ancie Mnemosyne sup GRBS 12 (197 143-213· S. Go Theocritus' past archaeology of G and innovation Harder & R. F νέστερη βουκ 21-36· T. G. I

Περίληψη.

στη σχέση με τα είδη ποίησης που γράφονταν παραδοσιακά σε δωρική διάλεκτο (π.χ. χορική λυρική ποίηση). Ορισμένα από τα ποιήματα του Θεόκριτου είναι γραμμένα σε μια πιο «ρεαλιστικά» ευρεία διάλεκτο από άλλα.

Ο σπουδαίος βασιλιάς Πτολεμαίος λέγεται ότι είχε εκφράσει τη λύπη του που δεν μπόρεσε ποτέ να απολαύσει τις απλές χαρές κάποιων Αργυπτιών που τους έβλεπε να κάθονται με την ησυχία τους στην όχθη ενός ποταμού (Φύλαρχος, *FGH* 81 F 40). Η βουκολική ποίηση του Θεόκριτου παρομοιάζει παρόμοια συναισθήματα. Τοποθετημένη συνήθως σε ένα αγροτικό τοπίο έξω από το χρόνο, αποτελεί μια επιλεκτικά εξιδανικευμένη υπαίθρου: τα περισσότερα ποιήματά του μπορεί να πει κανείς ότι περιέχουν σκέψεις για τη σχέση ανάμεσα στον πόθο και το τραγούδι, τον άνθρωπο και τη φύση. Τα ποιήματα είναι γραμμένα για ένα εκλεπτυσμένο κοινό αστών, που είναι ικανοί να απολαμβάνουν τον πικάντικο συνδυασμό αγροτικής απλότητας και πλήρως συνειδητοποιημένης παρουσίας. Οι λογοτεχνικοί κριτικοί κάνουν λόγο για την «ειρωνική απόσταση» ανάμεσα στους απλοϊκούς χαρακτήρες και τον υπεροπτικό αναγνώστη.

Βιβλιογραφία: εκδόσεις: *Bucolici Graeci*, εκδ. A. S. F. Gow, OCT 1952. Σχολιασμοί: A. S. F. Gow, 2 τόμοι, 2η έκδ., Cambridge 1952· K. J. Dover (1971). Γενικά: *CHCL* I 570-86· S. Walker, *Theocritus*, Boston 1980· C. P. Segal, *Poetry and myth in ancient pastoral*, Princeton 1981· F. T. Griffiths, *Theocritus at court = Mnemosyne* suppl. 55 (1979)· G. Fabiano, «Fluctuation in Theocritus' style» *GRBS* 12 (1971) 517-37. G. O. Hutchinson, *Hellenistic poetry*, Oxford 1988, 143-213· S. Goldhill, *The poet's voice*, Cambridge 1991, 223-83, C. Gutzwiller, *Theocritus' pastoral analogies*, Madison 1991, R. Hunter, *Theocritus and the archaeology of Greek poetry*, Cambridge 1996· M. Fantuzzi & R. Hunter, *Tradition and innovation in Hellenistic poetry*, Cambridge 2004, 133-67, 350-71, M. A. Harder & R. F. Wakker, *Theocritus*, Groningen 1995. Βιργίλιος και μεταγενέστερη βουκολική ποίηση: R. Coleman, *Vergil. Eclogues*, Cambridge 1977: 21-36· T. G. Rosenmeyer, *The green cabinet*, Berkeley / Los Angeles 1969.

ΙΧ

Περίληψη. Το κυρίως μέρος του ποιήματος είναι ένα ερωτικό τραγού-

ΣΧΟΛΙΑ: ΑΠΟΛΛΩΝΙΟΣ

μαδεμένες: K. Zimmermann, JDAI 95 (1980) 163-96. Το σημάδεμα ήταν γνωστό στους Έλληνες από τις σκλάβες της Θράκης και θεωρούνταν βαρβαρικό έθιμο. Τους σκλάβους που δραπετεύαν φαίνεται πως μερικές φορές τους σημάδευαν αντί να τους πυρακτώσουν με σίδηρο (σχόλιο Headlam στον Ηρώνδα 5.66).

25[858] ἄς = ἑάς, ἔστιζον «ἄρχισαν το έθιμο του σημαδέματος», αρκτικός παρατατικός.

26[859] κυάνεα: πένθιμο χρώμα: πρβλ. 1230, σχόλιο Gow στον Θεόκρ. 17.49. λελάθονται: ο «αναδιπλασιασμένος αόριστος» του λανθάνομαι χρησιμοποιείται συχνά από τον Όμηρο χωρίς διάκριση στη σημασία από τον ενεστώτα.

27[860] ποινας, αιτιατική ως «παράθεση στην πρόταση» («ως ποινή...»), αλλού απαντά πάντοτε με τη γενική (π.χ. Ίλ. Φ 27-8 δυώδεκα λέξατο κούρους, / ποινήν Πατρόκλιοιο): αλλά φαίνεται πως μπορούμε να δεχτούμε τη δοτική χαριστική εδώ και η επανάληψη του σιζ- από το στ. 25 κλείνει έξυπνα τον αιτιολογικό μύθο.

XV-XVIII

Απολλώνιος

Για τη ζωή του Απολλωνίου ελάχιστα πράγματα γνωρίζουμε με βεβαιότητα. Γεννημένος στην Αλεξάνδρεια, πιθανότατα γύρω στο 295 π.Χ., κατέληξε να αποκαλείται Ρόδιος μάλλον επειδή σε κάποιο στάδιο της ζωής του δίδαξε ρητορική στη Ρόδο. Διαδέχτηκε τον Ζηνόδοτο στη διεύθυνση της βιβλιοθήκης της Αλεξάνδρειας και έγινε μετέπειτα διδάσκαλος του Πτολεμαίου Γ' του Ευεργέτη. Έγραψε επιγράμματα, ποιήματα για τις ιδρύσεις διάφορων πόλεων και μία μελέτη σε πεζό λόγο για την έκδοση του Ομήρου από τον Ζηνόδοτο (βλ. σ. 28-9). Σε νεαρή ηλικία λέγεται πως τσακώθηκε με τον παλιό του δάσκαλο, Καλλίμαχο, και ότι η υποδοχή που του επιφύλαξαν κατά την πρώτη απαγγελία των Άργοναυτικών στην Αλεξάνδρεια ήταν κακή. Λέγεται πως αποσύρθηκε ενοχλημένος στη Ρόδο, όπου ξανάγραψε το έργο και τελικά επέστρεψε στην πατρίδα του για να γνωρίσει τη δόξα ως ποιητής. Όμως, οι αρχαίες βιογραφίες των

ποιητών φημίζονται για την αναφορά να έχουν ελάχιστη μόνο δοξασιολογία να παρατηρήσουμε στην Απολλωνίου: πρβλ. σχόλιο 1.)
Τόσο τα Αίτια (που ασχολήθηκαν Άργοναυτών) όσο και τα Αίτια φερούσαν ή απαγγέλλονταν για και πολυάριθμες λεκτικές αναφορές (βλ. σ. 24): τα Ειδύλλια την ίδια περίοδο (βλ. σ. 184).
Η γλώσσα, το ύφος και η ποιητική - και σχεδόν κάθε στοιχείο παρατίθενται αυτούσιες ή παρατίθενται αυτούσιες ή σε μια. Ο παρών σχολιασμός καταγράφει αυτές τις αλλαγές με τον Όμηρο, και την οπτική και το θέμα «μάχη» ποίημα. Ιδιαίτερα τολογιών, τόπων και ραζητήματα της ομηρικής μουσικής ή επαναλαμβάνονται και οι άνθρωποι ποιητές γότερο «εξιδανικευμένα» έπος το ποίημα είναι ναυτικά επομένως βίωσης του παλιού ανησυχίες της νεότητας νεκές, θα πρέπει Βιβλιογραφία: 81. Σχολιασμοί Cambridge 1921, χοι 1-471), Lei

ποιητών φημίζονται για την αναξιοπιστία τους – και αυτές οι ιστορίες μπορεί να έχουν ελάχιστη μόνο δόση αλήθειας – ή εντελώς καμία. (Είναι ενδιαφέρον να παρατηρήσουμε στη σύνδεση αυτή ότι ο κατάλογος των αρχαίων σχολιαστών για τους Τελχίνες δεν περιλαμβάνει το όνομα του Απολλωνίου: πρβλ. σχόλιο 1.)

Τόσο τα Αίτια (που ασχολήθηκαν με κάποια επεισόδια του μύθου των Αργοναυτών) όσο και τα ίδια τα Άργοναυτικά πιθανότατα κυκλοφορούσαν ή απαγγέλλονταν για κάμποσα χρόνια ως «Έργα εν εξελίξει», και πολυάριθμες λεκτικές αναφορές αποδεικνύουν την αλληλοεξάρτησή τους (βλ. σ. 24)· τα Ειδύλλια 13 και 22 του Θεόκριτου γράφτηκαν κατά την ίδια περίοδο (βλ. σ. 184).

Η γλώσσα, το ύφος και η έκφραση του Απολλωνίου είναι στενά ομηρικά – και σχεδόν κάθε στίχος περιλαμβάνει λέξεις και εκφράσεις που παρατίθενται αυτούσιες ή σε διασκευή από την Ίλιάδα και την Όδυσσεια. Ο παρών σχολιασμός μπορεί να διαθέσει μόνο λίγο χώρο για να καταγράψει αυτές τις αναφορές· για έναν πλήρη κατάλογο βλ. M. Campbell, *Echoes...* (βλ. παρακάτω). Αλλά παρά τη λεκτική αυτή ομοιότητα με τον Όμηρο, και παρά το γεγονός ότι πρόκειται για έπος ως προς την οπτική και το θέμα, τα Άργοναυτικά είναι ένα ενσυνείδητα «καλλιμάχαιο» ποίημα. Ιδιαίτερα αξιοπρόσεκτος είναι ο μεγάλος αριθμός αιτιολογιών, τόπων και εθίμων, καθώς και η διαρκής αναφορά σε επίκαιρα ζητήματα της ομηρικής φιλολογίας και της κειμενικής κριτικής. Η στιχουργία είναι ομαλότερη από εκείνη του Ομήρου. Δεν υπάρχουν φόρμουλες ή επαναλαμβανόμενοι στίχοι. Οι θεοί παίζουν μικρότερο ρόλο· και οι άνθρωποι που πρωταγωνιστούν παρουσιάζονται υπό ένα φως λιγότερο «εξιδανικευμένο». (Το άμηχανος είναι ένα συχνό επίθετο.) Για έπος το ποίημα είναι μικρό (τέσσερα βιβλία, 5.835 στίχοι). Τα Άργοναυτικά επομένως δεν είναι αντι-καλλιμάχεια: είναι μια απόπειρα αναβίωσης του παλιού επικοηρωικού προτύπου, προσδίδοντας σε αυτό τις ανησυχίες της νέας ποίησης. Αν ο Καλλίμαχος εκτιμούσε ἔν ἄεισμα διηνεκές, θα πρέπει να ήταν αυτό.

Βιβλιογραφία: εκδ.: H. Fränkel, OCT 1961· F. Vian, 3 τόμ., Budé 1974-81. Σχολιασμοί: G. W. Mooney, Dublin 1912· Βιβλίο 3 M. M. Gillies, Cambridge 1928, R. L. Hunter, Cambridge 1989, M. Campbell (μόνο στίχοι 1-471), Leiden 1994. Βιογραφικά: Fraser I 749-54, II 1055-7· Pfeiffer,

HCS 141-8· M. R. Lefkowitz, *The lives of the Greek poets*, London 1981, κεφ. 11. Κριτική: CHCL 1586-98· C. R. Beye, *Epic and romance in the Argonautica of Apollonius*, Carbondale / Edwardsville 1982· M. Campbell, *Studies in the third Book of Apollonius Rhodius' Argonautica*, Hildesheim 1983. G. O. Hutchinson, *Hellenistic poetry*, Oxford 1988, 85-142· S. Goldhill, *The poet's voice*, Cambridge 1991, 284-333· R. Hunter, *The Argonautica of Apollonius: literary studies*, Cambridge 1993· M. A. Harder, R. F. Regtuit, G. C. Wakker, *Apollonius Rhodius*, Leuven 2000· T. D. Papanghelis & A. Rengakos, *A companion to Apollonius Rhodius*, Leiden 2001, R. J. Clare, *The path of the Argo*, Cambridge 2002· M. Fantuzzi & R. Hunter, *Tradition and innovation in Hellenistic poetry*, Cambridge 2004, 89-132 Γλώσσα: M. Campbell, *Echoes and imitations of early epic in Apollonius Rhodius = Mnemosyne suppl. 72* (1981).

XV

Υστερα από έναν κατάλογο των Αργοναυτών διακοσίων στίχων, που έχει ως πρότυπο τον Κατάλογον Νεῶν της Ἰλιάδας, μαθαίνουμε για την αναχώρηση του Ιάσωνα από την πατρίδα του, την επιλογή αρχηγού από τους Αργοναύτες (πρώτα ο Ηρακλής, που αρνείται, έπειτα ο Ιάσων), τις αρχικές θυσίες και μια φιλονικία μεταξύ των ηρώων Ἴδα και Ἴδμονα που καταλάγιασε με ένα τραγούδι του Ορφέα. Καθώς ο Ιάσων κλαίγοντας κοιτάζει την πατρίδα του για τελευταία φορά η διάθεση αλλάζει σε χαρά και αισιοδοξία. Η αρμονία του χτυπήματος των κουπιών των Αργοναυτών στο ρυθμό της λύρας του Ορφέα συγκρίνεται με τα πόδια ενός χαρούμενου χορού που χορεύει προς τιμήν του Απόλλωνα· ο Χείρων και η γυναίκα του στέκονται στην παραλία για να δείξουν στον νεαρό Αχιλλέα, ήρωα ενός μελλοντικού έπους, τον Αργοναύτη πατέρα του Πηλέα. Πρόκειται για ένα εντυπωσιακό απόσπασμα: ζωηρή παρομοίωση και περιγραφή και γρήγορες αλλαγές προοπτικής (547-52) δίνουν έμφαση στον θαυμαστό και συναρπαστικό χαρακτήρα του επικού αυτού ταξιδιού.

536-9[863-6] Οι στίχοι αυτοί παραπέμπουν στην Ἰλ. Σ 567-72 (όπου γιορτές για τον τρύγο απεικονίζονται στην ασπίδα του Αχιλλέα) ἤϊθειοι... / ... / τοῖσιν δ' ἐν μέσσοισι πάϊς φόρμιγγι λιγείη / ἱμερόεν κιθάριζε... / ... τοῖ δὲ ῥήσσοντες ὀμαρτῆ / ... ποσὶ σκαίροντες ἔποντο.

536-7[863-3] σχετικὰ με το
χνική σε θρησ
το «αύξον τ
ρο από το αμ
536[863] Απολλών
και αρμονία
1421).
537[864] ρα του Απ
Ισμηνού, κα
538[86] σμένα χρή
για τη μου
(π.χ. στην
Απολλών
539[8 μέλος). κ
κής φρά
συνηθισμ
540[Απολλω
τον μεγ
Ορφέας
γυδιου
περνά
540 πιά> ο
54
54 ενός
άποφ
μένε

Μεταφραστή: Νικόλαος Π. Μπεζιάντακος
Εισαγωγή - Σχόλια: Ρένα Μ. Ζαφείρου
ΚΑΛΛΙΜΑΧΟΥ
ΕΙΣ ΤΟΝ ΑΠΟΛΛΩΝΑ

τέρα φέρνοντας στον κόσμο τα παιδιά του Δία. Μια πιθανή υπερασπιστική επιχειρηματολογία: (1) το επύλλιον διακρίνεται από το στοιχείο της έκπληξης και της δυσαναλογίας. Ο Μόσχος παραλείπει τις αιτιολογικές πληροφορίες που είναι γνωστές στο κοινό του και επικεντρώνει σε μία μόνο πλευρά της ιστορίας, την αρπαγή της νεαρής Ευρώπης. Στίχοι 165-6 συμφωνούν με τον ανακεφαλαιωτικό τόνο των στίχων 162-3, που δίνουν την εντύπωση μιας βιαστικής ματιάς στο υπόλοιπο του μύθου. (2) (α) Η αμεσότητα, ο αιφνιδιασμός και η έλλειψη καθυστέρησης είναι σημάδι του θεϊκού στοιχείου (πρβλ. 323, 329, Πίνδ. Πυθ. 9.66-70) και ο Μόσχος μπορεί να επιχειρεί κάπως αδέξια να τονίσει αυτή την πλευρά. (β) Το αὐτίκα με τη σημασία «σύντομα» (166) είναι αὐτό καθεαυτό απολύτως αποδεκτό: βλ. LSJ στο λήμμα I 3. (γ) ο Μόσχος μπορεί να θεωρούσε την ποικιλία στο χρόνο και στη σειρά των λέξεων ανάμεσα στο γένετ' αὐτίκα και στο αὐτίκα γίνεται εξαιρετικά κομψή. Δεν είναι καθόλου αντίθετος στην επανάληψη: πρβλ. 1 & 3, 43 & 44, 61 & 62, 136-7. (δ) Φαίνεται πως υπάρχει ένα εσκεμμένο λογοπαίγνιο στο στ. 166 ανάμεσα στο τέκε και το αὐτίκα, που υπογραμμίζει τη βιασύνη με την οποία έγινε μητέρα. (3) Το πρωθύστερο (ὑστερον πρότερον) δεν είναι πολύ τραχύτερο από το στ. 164 (βλ. σχόλιο ad loc.).

XX-XXI

Βίων

Ο Βίων από τη Σμύρνη (άκμασε γύρω στο 100 π.Χ.) ήταν ο νεότερος στον κανόνα των ελλήνων βουκολικών ποιητών, με τον Θεόκριτο και τον Μόσχο να είναι παλαιότεροι. Τα αποσπάσματα και τα σύντομα ποιήματα που σώζονται (*OCT Bucol. Gr.* 159-65) ασχολούνται πολύ με το θέμα του Έρωτα και ο Άδώνιδος ἐπιτάφιος (1227-1324), το μοναδικό εκτενές σωζόμενο έργο του Βίωνα, είναι ένα κατόρθωμα ερωτικής αφήγησης.